

(/)

🏠 (/) > 1800-årene (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/1800-arene-37>)

> Bøger (<http://www.historie-online.dk/boger>)

> Anmeldelser (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5>) > Den glemte inkquisition

← Forrige artikel (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/1800-arene-37/joedefejden>)

Den glemte inkquisition

Kategori: Anmeldelser

Visninger: 3674

Del artikel: **f** ([https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-](https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/1800-arene-37/den-glemte-inkquisition)

[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/1800-arene-37/den-glemte-inkquisition](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/1800-arene-37/den-glemte-inkquisition)) **t**

(<https://twitter.com/home?status=>. Aktiviteten kan ses på [http://www.historie-](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/1800-arene-37/den-glemte-inkquisition)

[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/1800-arene-37/den-glemte-inkquisition](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/1800-arene-37/den-glemte-inkquisition)) **in**

([http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=http://www.historie-](http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/1800-arene-37/den-glemte-inkquisition&title=)

[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/1800-arene-37/den-glemte-inkquisition&title=](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/1800-arene-37/den-glemte-inkquisition&title=))

Lars Andersen

Den glemte inkquisition. 1818

Aarhus Universitetsforlag. 100 danmarkshistorier. 100 sider. 100 kr.

I 1881 blev der fundet et barnelig på kirkegården på Fejø. Tydeligvis en fødsel i dølgsmål, der var endt med, at moderen havde dræbt barnet. I første omgang lykkedes det ikke at finde den skyldige, men i 1882 kom birkedommer Freuchen til Fejø, og så kom der gang i sagerne. I løbet af sommeren 1883 lykkedes det at få en tilståelse ud af en ung pige, Ane, datter af en berygtet kvinde – og derfor i søgelyset. Både mor og datter tilstod at have været sammen om mordet – og de blev dømt: Ane fik fem år i tugthuset, moderen blev dømt til halshugning, hvilket dog blev forvandlet til fængsel på livstid.

Og så skulle den sag jo være ude af verden. Men på Straffeanstalten på Christianshavn fandt man ud af, at ikke alt var, som det skulle være. Ane havde aldeles ikke født et barn, kunne det konstateres efter en undersøgelse – noget var gået galt i undersøgelse og rettergang. Tvunge falske tilståelser synes at være dagens orden i iveren efter at få en domfældelse, og måske også for at få ram på berygtede kvinder.

Fejøsagen var en stor sag, der afstedkom en helt kommission. Hvad den resulterede i, skal ikke afsløres her. Man må selv læse Lars Andersens 100 siders bog i Aarhus Universitetsforlags fine serie '100 danmarkshistorier'.

1796 blev inkvisitionsprincippet indført i alle straffesager – lukkede, hemmelige, skriftlige processer, hvor dommeren både var den, der undersøgte sagen og pådømte den. Den mistænkte var faktisk skyldig, indtil andet var bevist, og havde man sikret en tilståelse, var alt i sin skønneste orden. Det inkvisitoriske princip eksisterede helt frem til retsreformen i 1919, hvor det akkusatoriske princip med anklager og forsvarer, mundtlighed og åbenhed blev indført. Og dommeren skulle være en uvildig opmand.

Det inkvisitoriske princip førte til en række retsskandaler – dem der altså blev kendt af offentligheden, for lukkethed var et helt overordnet princip. Så der har sikkert været en del uskyldigt dømte, som vi ikke hører om.

Lars Andersen, der er lektor i historie ved Aalborg Universitet, gennemgår retsdebatten og enkelt reformer i 1800-årene med adskillige eksempler. Det gør det spændende at læse og viser igen-igen, at retskilderne er helt forrygende gode kilder, når man vil undersøge fx 1800-årenes mennesker. Også mennesker i lokalsamfund, som ikke normalt efterlader sig de store kildemængder. Og i 'Den glemte inkvisition' får man altså besked om, hvordan straffesagerne foregik, og hvilke problemer der fulgte af det. Det er gjort let og velskrevet som de andre udgivelser i serien, og der er ingen grund til at holde tilbage på anbefalingerne.

[Historie-online.dk, den 9. oktober 2019]